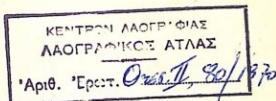

90

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ,
10-30 Διακρίβιον 1969

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ... *Λεοντίων*
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας ... *Καρδίτσας*,
Νομοῦ ... *Καρδίτσας*
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .. *Ἡλίας*
Χ. ... *Καρχός* ἐπάγγελμα .. *Διδάσκαλος*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Λεοντίων* — *Καρδίτσας*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... *ὡς αἰεὶ* ...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .. *Χαράλαμπος* ... *Β.* ... *Καρχός*

ἡλικία .. *68* γραμματικαὶ γνώσεις .. *ἀπὸ τοῦ ἑλληνισμοῦ*
φρασεολογία (ἑρμηνεία) .. τόπος καταγωγῆς *Λεοντίων* - *Καρδί*
τσας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *ἡ ἀκρίβ. τοῦ χωρίου .. παραχρῆ .. ἐκαστοῦ χωρίου,*
ἡ βοσκὴ τοῦ χωρίου .. ἀκριβῶς .. αἱ .. ἐκαστοῦ χωρίου ..
ἡ ἀκρίβ. τοῦ χωρίου ..
Ὑπάρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *χωριστά*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ... *ἐκαστοῦ χωρίου*
ἐκαστοῦ χωρίου .. ἡ ἀκρίβ. τοῦ χωρίου .. αἱ .. ἐκαστοῦ χωρίου ..
ἡ ἀκρίβ. τοῦ χωρίου ..
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *ἡ ἀκρίβ. τοῦ χωρίου .. παραχρῆ .. αἱ .. ἐκαστοῦ χωρίου ..*
ἡ ἀκρίβ. τοῦ χωρίου ..

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας*.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ὁχι οὐδὲν ἀσχολοῦνται*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ με ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;
.....
.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ..
.....
.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τῶν ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;
.....
.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;
.....
.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Ναί... μετὰ τὴν εὐδαιμονίαν... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων...*
δοῦναι... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων...
β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... *καὶ... ἢ ὡς τεχνῖται*
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; καὶ... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων... ἀπὸ τῶν ἀρχαίων...
κτίσται.....
.....

8'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυμνιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

[illegible]

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; ... 1955 ... μετ' ἐνταύθα.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; ... ~~ἀπὸ τὸν πότε~~ ... τὰ ..

οιδιότη. Ήρεσα. Στις 20.1965

1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Είς ποία κτήματα χρησιμοποιείται (ή χρησιμοποιείται) κάθε τύπος ;
Ποίος κατεσκεύαζε τὸ άροτρον τούτο ή από ποῦ έγινετο ή προμή-
θεια αυτού ;

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
σιδηροῦ ἁρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2.....5.....8.....

3. 6. 9.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ¹¹ ἀχι

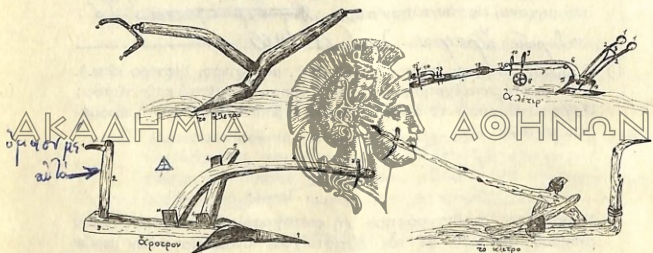
3) Μηχανή θερισμού 21

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....^ασχ1.....

5) Μηχανή ἀλωνισμού^ασχ.6.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .^{οι. εὐδαίμονι. γεωργοί}.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογράφησατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. .. ^α σχ.1.....	6. .. ^α σχ.6.....	11.
2. .. ^α σχ.2.....	7.	12.
3. .. ^α σχ.3.....	8.	13.
4. .. ^α σχ.4.....	9.	14.
5. .. ^α σχ.5.....	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῳ).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

...ὕνι... καὶ... ὕνι... δι' ὅ... ὕνι... χωραφῶν,

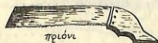
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

α) ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.)

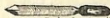
... σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ξυλοφαί,

πριόνι

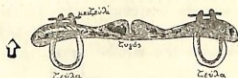
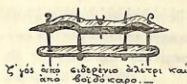

ἀρίδι

ρινι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

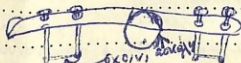
- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *κυριῶς... βόες καὶ ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;... *δύο*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;... *οὐκ ἀναγκαῖος... ὁ ζυγός*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζεύλια κλπ.).

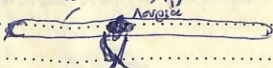
Δὲ ζεύλα εἶναι δύο καχωρισμένα βεβημένα ο.π.α.ι. δένεται μὲ χοινία πρὸς τὴν κατω. μέρος.

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

λέγεται ἀσκαχὶ

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε πρὸς
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

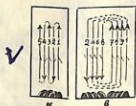
- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἁλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία),
.....
.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..κατ'εὐθείαν...γραμμὴν...εὐθεία...σχεδιάγραμμα(α);
 ..διὰ...τὰ...ἀλάφ...εὐθεία...κατακλιν...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαρίδας (δηλ. σπορὰς, ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ..εἰς...σποριές...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; ..μὲ αὐλακίαν...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ ἀκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; ..εἰς...παχ...κατακλιν...ἐδάφ...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

..εἰς...ἄροτρα...κατάκλιν...βαθιά...ἐν...εἰς...κατακλιν
 ..εἰς...κατάκλιν...παχ...

.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημοτικῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγένοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Βαί. 2η. σποράν. 1η. ὀργώματα*
2η. ὀργώματα, 2η. 1η. 2η. γύρισμα. καὶ 2η. 6η...
διβόλισμα.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Οὐκ ἐστὶν ἄλλος (πῦρ, ἀβύσσος καὶ γῆ)
(ὁπότε καὶ ἔσται)

- 3) 'Επὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφελῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

λόνι. Άνεπαρκεί. κα. Χαραδύω... ασεβείας. κατ' έλκ.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; .. δια. σίτου, κριθῆς καὶ ψυχανθῶν .. δι. καὶ δια. ὁ

- 5) Ποια εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .. *τὸ τσακί, ἡ καρδιά*
καὶ πλῆγ... τὸ δισάκι... τσαβάς (χαβήρι).....
(τρουβάς)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουσία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδον, ἣ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; *Μὲ τὴν βουκέντραν.*

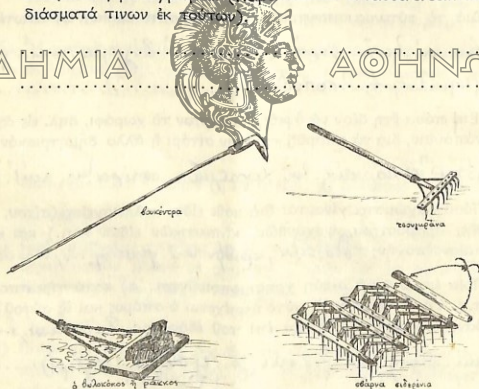
... φ' κέντρα.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *.. Μόνον ἐν τῇ... κατὰ... ἰσοπέδωσιν... πλῆματι... διατῆν... σπασαίν... λα... ἀρκετοῖς...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Τὸ ..μαχαιροειδὲς καὶ ..δ. ..μασελιάς.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

ἡδὴ ..βαγιάς ..δ. ..δουδῆ ..βαγιά ..καὶ ..τὸ ..ζύρισμα ..καὶ ..μαχάων
..βόλων ..(μειντζών) ..καὶ ..τὸ ..ὄργωμα

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. ..

ἡδὴ ..χωράφια ..σπορέει ..καὶ ..ρεβίδια ..
ἡδὴ ..φαρμακὰ ..εὐπεφραγὰ ..καὶ ..μαλλιεργαῖα ..δὲ ..μετὰ τὰ ..

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ...

ἡδὴ ..χίθια ..αἰμύρα ..τὸ ..αἰμύρα ..καὶ ..αἰμύρα

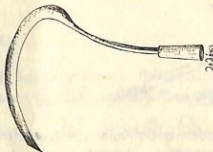
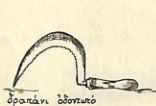
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ...

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακὰ. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ... *Μὲ τὸ δρεπάνι
μόνον, ὀδοντωτῶς...*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Ἡ κοσίδα, ἢ ὡς τὸ σχῆμα,*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). *ὡς τὸ δρεπάνι
ὀδοντωτῶς, ἢ τῶς... κοσίδα... δρεπάνι...*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ... *ἐκρυμμόσεντε... ἀπὸ τοῦ... σιδηρορυτίδα*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *παλαιότερον... ν.κ.,... αὐμμερον. με.*
... *τὴν... κοσ.λα*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. ... *ὡς ὕψος... 5-10... ἐμβαλ. σῖτου*

2) Οἱ στάχυνες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν, μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ... *μαχαμίξ*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ... *οἱ ἴδιοι... οἱ... δεριόλαι*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶννται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

... *τοποθετοῦνται... πολλὰ δράγματα (χειρές)... μαζί...*
... *μέ... ὡς... σταχύες... πρὸς τὴν... αὐτὴν... κατεύθυνσιν*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκυλίες. *Ἀγκυλίες*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; Υπήρχον (ή υπάρχουν) θεριστάι, οί όποιοι ήρχοντο ώς έπαγγελματίαι δι' αυτόν τόν σκοπόν από άλλον τόπον και ποιον ; ..? άνδρες και γυναίκες ..? Σωφρεν. μαζιάει όχι

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι· με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ἐξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

- 3) Οι ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβόλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των);
- ...ὅτι...συνέβαρε...ἡσυχία...ἐν...ἐν...ἐν...ἐν...

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Τρίτην ἡμέραν... δὲν... ἀρχίζε... σελέ... ε. θερισμοῦ.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦ... αὖ... ὡς τοῦ :

"... Κάτω... δὲν... καὶ... πο... δὲν... καλαμῶνα, ...
... θερίζῃ... ε... Πάντος... μέ... ζῆν... Περὶ... α... ..

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

... Σχετικὸν... ἔθιμον... δὲν... διατάχ.μ... ὡς... διατάχ.μ.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Ἐ... δεμάτιασμα... ἐγί...

... νελ... ἀμέσως... μετὰ... ὡς... θερισμοῦ.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

... Ἰθαχά!.. φράγματα (χειριές).. μαζί!.. λοκαλιτὰ μένει
 μέ. τὸ. στάχ. πρὸς. τὴν. ἀντὶ. κατεσκευασμένα..
 ἐδένοντο.. μὲ.. σχοινία.. κατεσκευασμένα.. ἐκ
 μαλακῶν (βελονοειδῶν). σίτου, τῶν. ἐσθλα, ἔργων
 ἐκ. ἀρκιολῶν.. ἐκ. τῶν. ἐσθλα. διὰ. τὰ.. μαγαζιά
 καὶ. τὰ.. μὲ. ἐκ. τῶν. μὲ. σπάρτα..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Τὰ. δερμάτια.. μετεφέρ. οὐ. ἐκ. τῶν. ἐσθλα, ἐκ. τῶν
 νά. τῶν. "θυμω. νῆς".

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τῆς 1930 καὶ ἐννεῦθεν.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Κατὰ τὰς ἀρχὰς
Μαΐου, ἀναρχαὶ πρὸς τὰς καυκαὶ συνάρας.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

*ἢ Ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἐπὶ τοῦ μετὰ τὸ κοινὸν
σκαπανισμοῦ.....*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *π.χ.*.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

το ἄλωνα καὶ εἰ διαχωρίζεται ἀπὸ τοῦ σίτου.

- 5) Τὸ ἄλωνα ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐάν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
σὶς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

το. ἀλωνα. ἀνήκει. εἰς. πολλὰς. οἰκογενείας. ὅς
χρῆται. ἐν. αὐτῷ. μὲ. σειράν. ἢ. διαδοχ. ἡμετέραν
ἀπὸ. τῆς. σειράς. ἡμετέρας. ἐν. οἰκῇ. ἡμετέρᾳ.
6) Ἀπὸ ποῦ ἀρχεῖται τὸ ἄλωνισμα καὶ ποῦ λήγει ;

το. ἄλωνισμα. ἀρχεῖται. ἀπὸ. τοῦ. ἔργ. τοῦ. ἀλῶναι. καὶ
λήγει. πρὸς. τὴν. ἑσπέραν.

- 7) Εἶδη ἄλωνιόν (ἀνάλογως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

το. πετράλωνο. ἔχει. δάπεδον. μὲ. πέτρας.

το. χωματάλωνο. ἔχει. δάπεδον. ἐκ. χώματος.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνα ἐκάστου ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθους διαμείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). το. χωματάλωνο. ἀπαιτεῖται. διὰ.

καθαρισμὸν. καὶ. χάρην. καὶ. διὰ. τοῦ. ἔργ. τοῦ.

δαπέδου. καὶ. τοῦ. γύρω. τοιχώματος. διὰ. μείγματος

κόπρου. βοῶν. καὶ. ἀχύρων. (μὲ. βοτάνια. καὶ. ἄχυνον).

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐναρξὶς τοῦ ἄλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ἢ. ἐπὶ. ἡμέρας.

το. ἄλωνισμα. γίνεται. μίαν. ἡμέραν. πρὸς. τὸ. ἄλωνι-
σμα.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνα τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰουδήποτε ἄλλον.

Τὸς ἀλωνα δάχτυς διεισδύει... τοῖς καὶ ἀλωνα ἀρχί-
ζοντες ἀπὸ τοῦ κέντρου... καὶ... ἀλωνα... ἀλωνα...
ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα...
ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα... ἀλωνα...

καὶ ὅταν ἀλωνα μόνον οἱ δάχτυς

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
ωνοῦ ἑλκινός στυλός, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ αὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

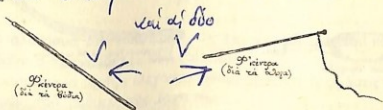
...ὡς... περιγράφεται... ἀνωτέρω.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὥπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν
σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

...δὲ πάλαι χρόνῳ βίαντα θανάτου μέσον.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχυῶν ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . . Ἀλώνει· ἤλωνιζατο· μέγα ἔως· δύο· τριῶσε· πενταγισίω· ἀναλίσκου· τῶν· κρε-
ρικῶν· σινδρικῶν . . .

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθούν δια να αποχωρισθούν τα άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)
 ... θάμνιστοι ... στάχυες ... λίχισμα ... ζυγομασία ...

- 17) Ποιοι ἀγωνίζονται : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰς τοῦ ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀγωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀγωνισταὶ καὶ ἀγωνιστῆς), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἄλλα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀγωνισμόν

ὁ πῦρ καὶ ὁ ἀέρας... ὁ ὕδωρ καὶ ὁ αἶμα...
 οἱ ἄγγελοι... οἱ ἄνθρωποι... οἱ ἄγιοι...
 οἱ ἄγγελοι... οἱ ἄνθρωποι... οἱ ἄγιοι...
 οἱ ἄγγελοι... οἱ ἄνθρωποι... οἱ ἄγιοι...
 οἱ ἄγγελοι... οἱ ἄνθρωποι... οἱ ἄγιοι...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ὁλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρ-
χον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ
τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν
κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Εν... φρονέτε... ελπίστε... ζήστε...

οδηγ. και συνερχε. μετ' ενος, της ανιζαλα "συνερχε"

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζεται· πόσον μήκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; ...
 ἦτο ξύλον καμπυλωτό διὰ πρηνεῖς, δραμα... κορδιν...

3 Ηρω. Ζήλον. καμνηζωλ. δι. πρηναι, θραμα... κοσινυ.

Ζάμενον. "κα' πανος "η" "ο. λουμπο. ζυχα"...

Ο δ' αὖτις ἐλπίσας καὶ δαίμα' ἔχει
ἀποκκοιμάς μ' ἔχον.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.)... *εἰς τὴν αὐλήν καὶ διὰ τὴν*

ἡσυχία, ἡ. καὶ ἡσυχία (ἡσυχία), ἡ. ἡσυχία καὶ
 σπουδή διὰ τοῦ οἴου.

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; Καὶ πῶς ἰδίαν, διότι... ἡ ποσότης ἦν...
...συνήθως... μικρά...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἅπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

τοῖ κοπάνισμα... ἐγένετο... εἰς... εἰν... πηλαυόσθαι...
αὐχλιν... καὶ... ἀπὸ... μαν... εἰς... τοῖ χωρ...
τοῖ... οὐραν... τοῖ... ἀχρ...

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ...
... τοῖ... καὶ... ἀχρ... σωρεῦται...
... εἰς... τοῖ... ἀχρ... με... τοῖ... δικριάνι...
... εἰς... τοῖ... ἀχρ... με... τοῖ... δικριάνι...
... εἰς... τοῖ... ἀχρ... με... τοῖ... δικριάνι...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

να είσαι... έχεις στήμα... ορροχέμον... εχελικία... εχελικία...
δω... εχελικία...

- ἀναιδρῶ. ἐργασθῶ. ἐν... τοῖς... διανοή... (διανοή...). καὶ
ἀρχαῖς... ἀρροῦν, ἔλαν... διὰ... χα...
ἔρα... καὶ... ἡ... καὶ... ἡ...

καρπός καρπί

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἀλγίσμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ.

.. λέγονται "χοντροί δια ν. και απο χοντροί ζονται
.. ως... σίβη... με... δό... δειμόνι, δολ... χοντρού...
.. σιν... ταύτα... χρησιμώτατα... ως... ζοφύδ...
.. πύ... με... δό... δειμόνι... δειμόνι...

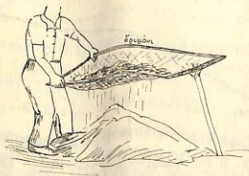
- 26—

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... ἢ ἐλ. λ. δριμύνη, ἢ ἀρύ. ... κόσκινον.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

νων μὲ ὅπως διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δριμύνη, δριμύνη, δριμύνη, δριμύνη κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τους ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Πρόβ. Ζεύ. Διγμ. Α. Γραμ. Α.*

[illegible]

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμοὶ
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γιωργαῦ

Συμμερίζεται... σου... με... το... γινώ... φησιν...
χωρ... να... συμβαί... τι... ει... αν... αν... αν...

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνει· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνει; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ὡς... ἀχνη... ἀσπιδιοειδὲς...
 ἀχνη... ἐν τῇ... π... χυρῶς...

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμού ἀπὸ τούτους καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

ἡ διαλογὴ... ὡς... σπῆρα... ἐπὶ... μέ... ὡς... ἀλώνισμα...
 συνήθως... ὁμο... δὲ... ἀπὸ... διαλογῆς...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμού κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμόν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ἀχ...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπόν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

ἀναδίδεται... ὡς... φανί... κατὰ τὴν...
 ἀναδίδεται...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...

ἔξωθεν... ἐν... ἐν... ἐν...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρᾶς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

περιληπτικότερα ως οχρύνει, ἐξ ὧ συνδύεται, ἐν τῷ θυμῷ
 γόν, ὡς ὅτε ῥαῖον ἐν τῷ κέντρῳ, ὅσοι μιν εἶναι ἀλλὰ γὰρ ἔν
 ἀνθρώπῳ καὶ ^{ῥαῖον} ἀνίστορος ἀνίστορος, ἐν τῷ ῥαῖον ῥαῖον
 τὰ περιλαμβανόμενα ὅτε ῥαῖον ἀνίστορος μετὰ τῷ ῥαῖον ἐν τῷ
 ὁλοῦ καὶ τῷ κατὰ τὸ ὁλοῦ, ὅσοι νὰ ὁλοῦ ἐν τῷ
 ῥαῖον νὰ διαχωρῶν διὰ κατὰ τῷ ῥαῖον ὁ ὁλοῦ ἀπὸ
 τῷ ῥαῖον.

Ὁ ῥαῖον ἀνθρώπου ῥαῖον ἔν τῷ ῥαῖον ῥαῖον, ὅσοι ῥαῖον
 νεται ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον καὶ ῥαῖον
 ῥαῖον ἀπὸ τῷ ῥαῖον ὁλοῦ καὶ κατὰ τῷ ῥαῖον, ὅσοι νὰ ὁλοῦ
 ῥαῖον (ῥαῖον) ἐν τῷ ῥαῖον.

καὶ τῷ ῥαῖον ὁλοῦ ὁ ῥαῖον μετὰ τῷ ῥαῖον
 ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον, ὅσοι ῥαῖον
 νὰ ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ῥαῖον καὶ ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον
 ῥαῖον, ὅσοι ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον
 ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον.

Μετά τῷ ῥαῖον ὁλοῦ καὶ ῥαῖον μετὰ τῷ ῥαῖον
 ἐν τῷ κέντρῳ ὁ ῥαῖον μετὰ τῷ ῥαῖον (ῥαῖον) (ῥαῖον καὶ
 ὁλοῦ) καὶ μετὰ τῷ ῥαῖον (ῥαῖον), διὰ τῷ ῥαῖον.
 τὰ διὰ τῷ ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον 4-5 ῥαῖον, ὅσοι ῥαῖον
 τῷ ῥαῖον μιν εἶναι κατὰ τῷ μετὰ τῷ ῥαῖον, ὅσοι ῥαῖον
 ῥαῖον κατὰ τῷ ῥαῖον ῥαῖον, μετὰ τῷ ῥαῖον καὶ μετὰ τῷ
 ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον καὶ
 ῥαῖον. ὅσοι ῥαῖον παραμένει μετὰ τῷ ῥαῖον ἐν τῷ
 ῥαῖον, ὅσοι ῥαῖον ῥαῖον ῥαῖον κατὰ τῷ ῥαῖον καὶ τῷ ῥαῖον
 καὶ ῥαῖον παραμένει ἐν τῷ ῥαῖον διὰ τῷ ῥαῖον.

Μετά τῷ ῥαῖον παραμένει μετὰ τῷ ῥαῖον κατὰ τῷ ῥαῖον
 ῥαῖον, καὶ ῥαῖον ῥαῖον καὶ τῷ ῥαῖον κατὰ τῷ ῥαῖον.

Εἰς τὴν ἴδιον ἀγρὸν καὶ ὄχλον ἡμέρας μετὰ τὴν σποράν
τῶν ἀραβοσίτων σπέρνεται καὶ τὸ φασόλια, τὰ δασύα συναισθάνονται
τῇ κατὰ τὴν ἀραβοσίτου χειμεριεύοντι εἰς ἐπιρροήν, καὶ
ἐπὶ τῇ δασύῳ φαίνεται καὶ ἀνταρχειῶνται ταῦτα. Εἰς τὰ
ἔσχατα τῶν ἀγρῶν "πατωσιές" σπέρνεται καὶ κορυμνίδου.
τὴν ἴδιαν ἐποχὴν, δηλαδὴ περὶ τὰ μέσα Μαΐου, σπέρνεται καὶ ὁ
πατάτος, ὃ δασύα ὅμως καλλιερρεῖται εἰς μικρὸν ὑψόμενον.

Περὶ τὰ μέσα Ιουνίου ἀνδρὲς καὶ γυναῖκες ἐκδίδονται εἰς τὸ
"εὐαχισμα" τῶν ἀραβοσίτων, μετὰ μικρὴν ἰσοστασίαν, εἰς τὸν αὐτὸν, τὰ
"εὐαχισμοῦ". Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἡμερῶν, ἀνὰ δέκα ἡμέρας
ἡμέρας, οἱ δὲ ἀραβοσίτων ἐπαρμένον ἀγροὶ ἀρδύονται μετὰ
γάλιναν προσοχὴν, διότι τὰ ἔδαφος εἶναι εὐκαταρρεῖ καὶ παρασύρονται
εὐκόλως.

Περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου γίνεται ἡ συγκομιδὴ τῶν ἀραβοσίτων
(καὶ κορυμνίδου καὶ φασόλων) μετὰ δασύων ὁρμαίνον καὶ οὐκ ὁρμαίνοντων
ἀγροῦν. Ταῦτα "σπορίζονται" εἰς τὸν αὐτὸν τῶν ἀγρῶν, δασύων ἐν-
νεχέει γίνεσθαι τὸ ὑπομνηστικόν, εἰς σπορίζον, δηλαδὴ ἀποχωρίζεται
ὁ καρπὸς, τὸ ρογκιὸν ἀπὸ τὴν καλαμπουκιά. Τὸ ρογκιὸν ἢ ῥέει
μεταφέρονται ἀμύων εἰς τὰ σπέρματα, οἱ δὲ καλαμπουκιοὶ, ἀρῶν δε-
δοῦν εἰς "εὐαχισμοῦ", προσδίδονται εἰς ἐπαχέως σπορὰς εἰς ζυγίαν
δοσὶν ὅσας 5-8 μέτρων σπέρματός τινος ὅσας εἰς δένδρον, καὶ
ὅσας οὐκ ὁρμαίνοντες "οἱ θυμωσιές". Ἡ ζυγίη αὐτῶν δοσὶν ἀπομάζε-
ται θυμωσιόζον.

Μετὰ τὴν συγκομιδὴν, καὶ τὴν ὑπομνηστικὴν γίνεται τὸ "ξεβλάδι-
σμα" τῶν ῥόβων, δηλαδὴ ξεβλάδισμα τῶν ῥόβων, τὰ δασύα σπέρνεται
ἐπὶ τὸν καρπὸν. Εἰς μερικὰς ῥόβους ἀγρῶν ἐν τῷ ῥόβῳ καὶ
ὅσας, καὶ προσδίδονται πάλιν μετὰ, οὐκ ὁρμαίνοντες "εἰς ὑπομνηστικόν",
εἰ δασύα ὑπομνηστικὸν εἶναι, διότι ὑπομνηστικὸν ἀπὸ τὴν ἀπορροήν
ἐξοικονομῶν χωρὶς καὶ διὰ τὰ ξεβλάδισμα. Τὸ ξεβλάδισμα εἶναι μετὰ
πολλὰ σπορίζοντα εὐκαταρρεῖ γοχαρῶν καὶ τῶν αὐτῶν εἰς τὰ χωρὶς,

